XXXVIII. évfolyam. Ara 10 fillér. Celldömölk, 1942 január 4. 1. szám

Kemenesalja

Megjelenik minden vasárnap reggel
Előfizetési díj egész évre 5 P, fél évre 2.50 P, negyed évre 1.30 P.

POLITIKAI LAP.
Felelős szerkesztő és kiadó: DINKGREVE NÁNDOR
Postatakarékpénztári csekkszámla 44868.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Celldömölk, Kossuth Lajos-utca 14. szám
Hirdetés díja előre fizetendő.

Ujesztendei tervek és gondok a celli plébánián

Irta: DR. NEMES VAZUL

Az élet-hajó gyarló utasai vagyunk valamennyien és a mulandóságból az örökkévalóság felé bajózunk az idő partlaan tengeren. A mulandóság számára dolgozunk, az idő elporlasztja a legmaradandóbbnak látszó alkolást is. Ennek ellenére a lét maroknyi ölén vergődő embernek legszentebb feladatai közé tartozik, hogy jól felhasználja a rendelkezésére álló időt és azt értékes cselekedetekkel, emberileg maradandónak tekinthető alkolásokkal töltse meg. Különben az Idő lesz a vádolónk a számadás napján.

Az újév napjan sejtelmes érzésekkel tekintgetünk a titokzatos Jövendőnek ködbevesző távlatai felé. Vajjon teljesednek-e vágyaink, meghozza-e az ujesztendő terveink megvalósulását? A kérdésekre csak akkor kapunk emberi számítás szerint valószinü feleletet, ha világosak előttünk terveink és határozottan ismerjük a megoldásra váró feladatok nagyságát. Vagyis csak akkor fogunk célhoz érni, ha biztos kézzel és Isten segitségébe vetett erős bizalommal biztos kikötők felé irányitjuk életünk hajójának kormányrudját.

Az idjávi gondok a leghü-gesebb lakók a palotában és kunyhóban egyaránt. Még csak ki sem lehet őket lakoltatni. Belérkőznek a családi otthonok legbensejébe is és akár akarjuk, akár nem, foglalkoznunk kell velük. Nem nélkülözi őket a dömölki apátság plébániai irodája sem. Kellemesen érzik magukat a hivatalos könyvek és aktakötegek között. De azért ügyesen úgy helyezkednek el, hogy magukra vonják a plébános figyelmét. Mivel ezek a gondok nemcsak egy ember gondjai és megoldásuk érinti és érdekli nemcsak Celldömölk, hanem egész Kemenesalja. Társadalmának nagy többségét, időszerűnek tartom a velük való foglalkozást a nyilvánosság előtt is. Más szóval arról szeretnék beszámolni, hogy az 1942. évben milyen feladatokat kell megoldanunk vállvetett erővel a vallási, hitbuzgalmi és a velük kapcsolatos egyesületi életben.

Kezdjük mindjárt a legelső és legfontosabb üggyel, az Isten házával.

Az országszerte híres kegytemplom

megújitását nagy részben elvégeztük az elmult évben. A Szűzanya híres temploma, a dunántúli hívek kedves tartózkodási helye szebb, mint valaha volt. Borsa Antal iparművész valóban művészi munkát végzett. A templom eredeti stiluának követelményei szerint újította meg a templom festését és ecseljével komoly, méltóságteljes, de egyszersmind derüs és igazi barokk-mozgalmasságú képekben irta fel a templom mennyezetére Szűz Mária életének történetét. A művészi hatást csak fokozza a modern megvilágitás. Karácsony éjjelén és Szilveszter este a reflektorok fényében olyan volt a templom, mint egy kis mennyország...

A tavaszra maradt a mellékoltárok mennyezetének kifestése. Ezekbe a boglárokba a magyar és a hancés szentek alakjait, továbbá az Anyaszentegyház védelmezőjének és egyházmegyénk patronusának képeit festetik meg egyes családok. Már négy nagy kép ezek közül is elkészült. (Szent István király és Boldog Margit áldozata a hazáért. — Kapisztránói szent János, a magyar hadsereg patrónusa.) Ha lesz elegendő önkéntes jelentkező a költségek vállalására, akkor az oldalkórusok mennyezetét is diszitjük festményekkel.

Mindenképen emelni majd a templom fényét a lábazatnak márvánnyal való diszitése. A sittlói márványtelepről rendeltünk burkolóanyagot. A költségvetés szerint 12 ezer pengőbe kerülhet ez a munka. A fedezet jórészben megvan már erre is.

Borsa művész készíti el a templom részére az uj keresztuti képeket is. A tervek szerint ezek a domborműves stációs képek lélekbemarkoló erővel jelenitik meg Krisztus Urunk kinszenvedésének jeleneteit. A domborműves keresztuti képek árát a plébániahivatal a Szent József persely gyüjteséből fedezi.

Az apátsági templom kegyura Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát, aki a megújitási munkálatoknak körülbelül 40 ezer pengőre rugó költségeit viseli, megjavittatja a templom kövezetét is. Ezek a munkálatok, a világitó testek végleges elkészitésével és elhelyezésével együtt a tavasz folyamán befejeződnek. A belső rendezés után talán sikerül a templom külső köntösét is megújitani.

Az apátsági templom ékesitése mellett a plébániahivatalnak szivügye

a pördömölki templom megmentése

is. Szent és hazafiui kötelesség ez. Legalább ennyivel tartozunk az Árpád-kori régmult diesőségéről és őseink vallásos buzgóságáról tanuskodó szentélyeink[illegible] ügyis nagyon szükölködik a régmult diesőségekről beszélő emlékekben. Milyen nemzeti szentély lett volna ilyen régi templomból, ha az történetesen más náció hazájában maradt volna meg.

Komolyan bizunk abban, hogy a m. kir. Kultuszminiszter Urnak és a Műemlékek Országos Bizottságának hathalós segitsége még a huszonnegyedik órában megérkezik.

A hitbuzgalmi élet terén nem tévesztjük el szem előtt azokat a feladatokat sem, amelyek Celldömölk legfélelmetlebben őrizett örökségével:

a búcsújárásokkal kapcsolatban

ránk háruinak. Súlyos kötelességeink vannak ezen a téren. Szeretnénk a zarándoklatokkal kapcsolatban is mindenben megfelelni a rohanó élet követelményeinek. Ezért arra törekszünk, hogy a jólelkü híveknek szállást biztositsunk a messziről jövő zarándokoknak, hogy azoknak ne pajtákban és padlásokon kelljen éjtszakára meghuzni magukat. Lelki szempontból is sokat akarunk törődni a búcsősokkal, hogy így gazdag lelki élményekkel hagyják el a kiscelli Szűzanya városát. Ezért a nagy búcsújárások idejére körmeneteket, templomi hangversenyeket, vallásos előadásokat tervezünk. Kiadjuk a kegyhely történetét ismertető és a zarándoklattal kapcsolatos tudnivalókat tartalmazó Kiscelli zarándokkönyvet.

A hitbuzgalmi életnek szükségképeni velejárója az egyesületi és társadalmi élet. Ennek pedig az a feltétele, hogy legyen megfelelő helyiség, ahol az egyházközség egyesületei működhetnek és ahol a [illegible] nyilvánosság előtt is megmutathatják munkájuk eredményeit. Sürgősen kell tehát gondoskodni [illegible] megépüljön a

Katolikus Ház nagyterme,

amely minden kulturigényt kielégitene. Lelkes férfiak kezükbe vették ezt az ügyet is. Közös szent ügyünk reméllhetőleg megnyeri a társadalom széles rétegeinek rokonszenvét és aki csak teheti, meghozza érte a maga áldozatát.

Az élők mellett nem szabad

megfeledkeznünk a halottakról sem. Temetőink maholnap megtelnek. Időszerű tehát a

temető megújítása

is. Ezzel a kérdéssel foglalkozott az egyházközség képviselőtestülete legutóbbi közgyűlésén és a következő határozatot hozta:

1. A 30 évet már meghaladott sírok birtoklása 1942. évi február 28 án megszűnik mind a régi, mind az új temetőben.

2. Ezeknek a sírhelyeknek zavartalan birtoklását — amennyiben a temetők rendezésének, utak építésének nem szolgál akadályul — az Egyházközség továbbra is biztosítani akarja a hozzátartozók részére azzal a kikötéssel, hogy a sírhelyet újból megváltják és a sír gondozását vállalják a temetők rendjének és szépségének biztosítása érdekében.

3. Felhívja az Egyházközség a 30 évet már meghaladt sírok gondozóit, hogy a sírhely újbóli megváltása és gondozása ügyében 1942. február végéig lépjenek érintkezésbe az Egyházközség elnökével (Plébániahivatal, Celldömölk).

4. A jelentkezés elmulasztása esetén a sír minden tartozékával együtt az Egyházközség tulajdonába megy át.

Így kapcsolódik össze Mult, Jelen és Jövő az újesztendő gondjai és tervei között...

Ezekben a képekben rajzoltam meg Kemenesalja legnépesebb plébániájának a Jelenben még nehéz gondjait, de mindenképen békésebb és szebb Jövőt előkészítő terveit. Mennyit tudunk belőle megvalósítani? Amennyit az Isten kegyelme és a mi töretlen hittel végzett munkánk enged. Ehhez a munkához kérem minden jóakaró és eszmékért áldozni tudó embertársam szíves közreműködését. Ha valamikor, akkor napjainkban százszázalékig érvényes a benedeki jelszó katonás parancsszava: „Imádkozzál és dolgozzál!" Így biztosan szebb lesz a föld és boldogabb az élet!

Boldog új esztendőt kíván

Erdős hidető iroda

Budapest, VI, Teréz-körut 35.

Hirdessen a „Kemenesalja"-ban

Hogyan jutott Anglia Indiához

A távol kelet egész a tizenhatodik századig mentes volt idegen, főleg európai népektől. Miután a világ legelső hajós népe a portugálok megtalálták az Afrika körüli hajóutat, kiszálltak az indiai félsziget partvidékén s ott gyarmatokat alapítottak.

Rövid idő mulva a hollandusok is követték példájukat, majd e század végén az angolok is érdeklődni kezdtek és lassanként kiszorították a felfedezőket, Az anglok megalakították a Keletindiai Társaságot, amely nagy kiváltságokat nyert, teljes joggal kormányozta Indiát, sőt hadsereget is tartott. Az angolok már akkor is értettek ahhoz hogy összeveszítsék india népfajait, azután könnyű dolga volt, mindegyre nagyobb és nagyobb területeket hódított el tőlük. Hamarosan itt leltek a franciák is, akik ugyancsak nagyobb indiai területeket hódítottak meg és hajtottak uralmuk alá. Angol módra megalakították a Keletindiai társaságot, amely nemsokára veszedelmes versenytársa lett az angolnak. A két társaság hamarosan összeveszett, mindegyik minél több indus fejedelmét igyekezett magához kötni végül is az angolok lettek a győztesek, 1751—1759 közt lefolyt gyülölködő hadiárat az angolokat segítette győzelemre, a franciákat kiverték a meghódított országrészekből, csak itt-ott a széleken hagyták meg nekik a mai napig is meglévő kisebb területsávokat. Később megszünt az angol Keletindiai Társaság, helyét az alkirály tölti be. 1876 ban Viktória királynő indiát császárságra emelte, ő volt az első indiai császárnő. 1886 ban Burma királyságot is elfoglalták az angolok. Előindia területe 4.170.000 négyzetkilométer, lakosainak száma 340 millió, Burma (hátsóindia) 600.000 négyzetkilométer 15 millió lakossal. A kettő együtt 4.770.000 négyzetkilométer 355 millió lakossal. Előindia bár császárság díszes jelzőjét viseli mégis éppen olyan koronagyarmát, mint Burma, vagy akármelyik másik leigázott földrész. Ennek a népnek is éppen úgy mint a többi leigázottnak szó nélkül türni kell, a reárakott rabigát, a legnyomorúltabb szolgamódra szolgálnia kellett az angol uralkodó népet. Brittindia tulajdonképen 700 államból áll, élükön fejedelmekkel, amelyek természetesen feltétlen engedelmességgel tartoznak angliának, népüket kötelesek az angolok kívánsága szerint igazgatni kormányozni. Ezek az uralkodók látszat szerint is teszik a kötelességüket, de alkalmas pillanatban maguk dőlik agyon az angolok uralmát elsősorban.

A világháború idején az angolok azt igérték Indiának, hogy a háború szerencsés befejezése után teljes függetlenséget kapnak. Ez csak porhintés volt, hogy az indiai katonák jól harcoljanak, hogy india minél több katonát állítson ki. A becsapás sikerült, az indusok megtették a kötelességüket, híven harcoltak, azután pedig maradt minden, maradt tovább is a régi rabszolgasors a mai napig.

Most amikor szórul a húr, az angolok hiába veszik elő a régi receptet, nem hisznek neki, ellenkezőleg a japán győzelmek hatása alatt india megmozdult és jelek mutatkoznak a forradalom felé. Anglia egyre nehezedő helyzete felkelti a közös törekvéseket a zsarnokság ellen, Lassan közös nevezőre kerül a hinduk akarata, egycélfelé törő mozgalma, szóhoz jutnak a páriák is, elsimulnak a hindu-muzulmán ellentétek, mert india valamire készülődik.

Most az a helyzet Indiába, hogy minden ott levő angol katonára öt hindu (indiai) katona jut, így érthető, hogy Anglia nem túlságosan bizik a 200.000 zsoldosból álló indiai hadseregben. Indiában napirenden vannak a bennszülött törzsek lázadozásai is.

India katonái ott harcoltak Egyiptom meghódításánál, a burok elleni kemény harcokban, ott rohamoztak a kinai boxerlázadásnál, ők ölték halomra angol biztatásra a kinai kulicsarcosokat, ott voltak a keleti arab országok birtokbavételénél, a világháborúban. Híven harcoltak, mert függetlenségüket várták. 1919 ben megkapták azután a jutalmukat, amikor követelték a megigért függetlenséget, Dyer angol tábornok ezerszámra lövette agyon a mozgalomban résztvevőket. Angliának van egy igen jó szövetsége Indiába, ami legtöbbször már segítette: A rengeteg vallásfelekezet. Brahmanizmus, buddhizmus, jaina és szikh vallás, a Zoroasztert követő pársik és a rengeteg primitiv szekta ősi ellensége egymásnak. De erősen küzdenek egymással a muzulmánok és keresztények is.

India igen hasznos ország. Termelvényei, a rizs, búza, cukornád, indigó, gyapot, juta, tea, mindenféle drága fűszerek. Bányászati anyagok: szén, olaj, vasérc, ólom, ón réz, cink, arany, ezüst, nikkel. Vasérc mennyisége több, mint az egész Európáé. Ezek ismeretében megtudjuk, hogy India a világ legbőségesebb földje, ahol megterem minden, ami a mai életfenntartáshoz, hadiállapothoz szükséges. Nem csoda, ha Anglia annyira ragaszkodik Indiához. Anglia itt helyezi el az angol világbirodalom minden részében, főleg Angliában készült összes selejtes ipari cikkeit, amit sehol a világon nem tudna eladni. India kénytelen megvenni, mert más ország árúit nem engedik be oda. Így Japán sem vihette be fölösen termelt iparcikkeit, szűk keretek közé kényszerül, bár sokszorta olcsóbban adta volna a jobb árút, de a féltett földrészre nem volt szabad bejutnia.

India után Anglia megszerezte a maláj-földet, Szingapurt, amit a világ legerősebb hadiközpontjává épített ki, megszerezte Borneo egy részét a hollandoktól és sok kisebb szigetet. Ronkongot, amit éppen most vettek el a japánok. Ausztráliát (egy külön világrészt), Kinától engedményes területeket, (amiket szintén elvesztett ebben a háborúban)

Az angol világbirodalom legfélelmetesebb kincsei a távolkelet biztonsága veszélyben van, valószínű rövidesen kiesik az angol koronából a legdrágább briliáns, a távolkelet, amiért igen sok vér folyt el az idők folyamán. Sok hamisság, gonoszság, zsarnoksággal összeszerzett távolkelet alapépítménye megingott.

Csoknyay József.

Nem lesz kényszergazdálkodás

Báró Bánffy Dániel földmivelésügyi miniszter tárcajának felsőházi tárgyalása során kijelentette, hogy a mezőgazdaság terén nem akarja bevezetni a kényszergazdálkodást. Bizonyos intézkedésekre azonban szükség van, mert a háboruba a termelés folytonosságat mindenképpen biztosítani kell, hogy az ország szilárd alapon teljesithesse kötelezettségeit.

Je azte, hogy a tejszövetkezetek ügyének tárgyalása most van folyamatban s a tej árának új megállapitására kerül sor, A továbiakban rámutatott arra, hogy az idén sokkal kevesebb árpát használhatnak fel a sörgyárak, mint eddig és a napokban adják ki a termelést is elősegitő és a gazdákat serkentő Gyapjárrendeletet. A birtokpolitikai intézkedések során figyelmeztetett arra, hogy vigyázni kell, nehogy a gazdasági cselédek munka és kenyér nélkül maradjanak viszont feltétlenül szükséges a minőségi termelés elősegitése. Foglalkozott az olajosmagvak termelésének jelentőségével s rámutatott a magasabb árak megállapitásának fontosságára.

Beszélt a munkafegyelemről, amelyre feltétlenül szükség van. A munkafegyelmet a legerélyesebb intézkedésekkel is biztositani kell, ha annak

szüksége mutatkozik. A fegyelmezetleneket, a rendbontókat honvédelmi szolgálatra kötelezhetik, a veszedelmes munkakerülőket pedig internálni fogják.

Érintette meg a vizügyek államositasanak kérdését, a romanok által elvett erdőbirtokok ügyének megoldását s a birtokpolitikai problémát összekötötte a családvédelemmel, az egyke elleni céltudatos küzdelemmel.

A földmivelésügyi miniszterium feladatai nagymértékben megnövekedtek, de a kormány minden igyekezetével azon van, hogy a gazdák hasznát biztosítva a fogyasztók jogos igényeit kielégítve, az egész magyar mezőgazdaság szolgálhassa a nagy nemzeti célokat.

Jánosházai Tüzharcosok közgyülése

A Magyar Tüzharcos Szövetség jánosházai főcsoportja f. hó 21 én d. u. 2 órakor tartotta 1939. és 1940 évi rendes közgyülését, ugy a helybeli, mint a környékbeli falvak bajtársainak nagy érdeklődése mellett. A gyülésre lejött az Országos Elnökség képviseletében dr. Vojtsek Ottó a szervezési osztály vezetője is, akit a bajtársak meleg ünneplésben részesitettek.

A gyülést vitéz Galgóczy Kálmán elnök a Hiszekegy szavaival nyitotta meg. Az elnöki bevezető után Zimits Kálmán vezetőtiszt terjesztette elő az 1939. és 1940. évről szóló jelentését, melyben részletesen beszámolt a főcsoport működéséről, részletesen foglalkozott most dúló háború eseményeivel és annak bennünket érintő kihatásaival. Jelentése oly körültekintéssel és alapossággal volt megszerkesztve, hogy az elnök javaslatára jegyzőkönyvi elismeréssel adózott a közgyülés. A különböző jelentések megtétele után részleges tisztujitás következett.

Betöltésre került az elnöki tisztség, mivel vitéz Galgóczy Kálmán földesúr bizalmából Vépre került jószágigazgatónak, továbbá egy pénztárellenőri tisztség Vályi Árpád elhalálozása folytán, valamint a számvizsgáló bizottsági tisztsége. A jelölő bizottság egyhangú javaslata alapján a közgyülés Mandli Ferenc bajtársat választotta meg elnöknek, pénztárellenőrré Czoppon Gézát, mig számvizsgáló rendes tagok lettek Zsankó József, Szabó Pál, Stankovics István, póttagok pedig Magyar József és Poller István.

A választás megtörténte után az új elnök a megválasztottak nevében köszönetét fejezi ki a közgyülésnek az előlegezett bizalomért és igéretet tesz, hogy úgy fognak dolgozni, hogy a bizalomhoz méltók legyenek. Javaslatára a közgyülés vitéz Galgóczy Kálmánt — aki a még megalakulástól kezdve 8 éven keresztül elnöke volt a jánosházai főcsoportnak a főcsoport megszervezése és felvirágoztatása körül szerzett érdemei elismeréseül a főcsoport örökös tiszteletbeli elnökévé választja meg. — A távozó elnök köszönetét fejezi ki az őt ért megtiszteltetésért és arra kéri a bajtársakat, hogy utódját — aki 5 évig volt a főcsoport vezetőtisztje támogassák azzal az odaadó és áldozatra is kész bajtársi szeretettel, mellyel őt elnöksége alatt támogatták.

Utána dr. Vojtsek Ottó országos kiküldött ismerteti az eddigi tüzharcos eredményeket és különösen hangoztatja, hogy a tüzharcos tömegek mily fontos pillére voltak a multnak és még fokozottabb mértékben kell lenniök a jövőben.

Kihangsúlyozza beszédében azon körülményt, hogy a jánosházai főcsoport a multban mindig azok közé a helyi alakulatok közé tartozott, amelyekre az Orsz. Elnökség mindig büszkén hivatkozhatott és azon reményének adott kifejezést, hogy a főcsoport az elkövetkezőben sem fogja multját megtagadni.

Az elnök zárószavai után a gyülés a Himnusz hangjaival ért véget

Celldömölkön emelkedett a házasságkötés, de csökkent a születés

A celldömölki anyakönyvvezetői hivatal bejegyzései szerint 1941 ben Celldömölkön 131 gyermek született élve, vagyis öttel kevesebb mint 1940 ben. Az 1941-ben élveszületett gyermekek közül 66 volt a fiú és 65 a leány. Halvaszületett 6 gyermek, mégpedig 3 fiú és 3 leány. Az élveszülöttek közül 32 vidéki gyermek volt, vagyis a kórházban látott először napvilágot s így tényegesen celldömölki újszülöttek száma 1941 ben 99-re rugott, a tavalyi 106 tal szemben. Tehát 7 celldömölki gyermekkel született kevesebb mint tavaly. Vallásfelekezeti megosztás szerint a 99 celldömölki újszülött közül katolikus volt 64, evangélikus 23, református 2 és zsidó 10. Nem szerint katolikus fiú 31, leány 33, evangélikus fiú 11, leány 12, református 2 leány, zsidó fiú 4 és leány 6. Törvénytelenül született 12 gyermek, ezek közül 10 volt fiú és 2 leány. A vidéki újszülöttek közül 17 volt fiú és 15 leány.

A halotti napló összesített adatai szerint 1941-ben Celldömölkön 106 egyén hunyt el a tavalyi 107 halottal szemben. Vallásfelekezeti megoszlás szerint a halottak közül katolikus volt 65, evangélikus 29 református 6, gör. katolikus 1 és zsidó 6. A halottak közül vidéki volt, vagyis a kórházban hunyt el 33 s így a tényleges celldömölki halottak száma 74 re rugott. Ezek közül 83 volt férfi és 36 nő. Az összes halottakat figyelembe véve a halálozás oka volt: 11 agyvérzés, tüdő[illegible] izomelfajulás, 6 veleszületett gyengeség, 4 végelgyengülés, 4 bélrák, 4 gyomorrák, 3 szivbénulás, 2 végbélrák, 2 tüdőgyulladás, 2 méhrák, 2 szervi szívbaj, 2 hólyagrák, 2 görcsnajlam, 1 tüdőrák, 1 agyhártyagyulladás, 1 nyelőcsőrák, 1 epehólyaggyulladás, 1 szívizomgyulladás, 1 veseszsugorodás, 1 vizbefulás, 1 hólyagrepedés, 1 bélcsavarodás, 1 nyultvelőbénulás és 1 önakasztás.

A halottak életkora volt: 1 éven aluli 6, 3 éven aluli 1, 20 éven aluli 3 férfi, 1 nő, 30 éven aluli 2 férfi, 40 éven aluli 2 férfi és 1 nő, 50 éven aluli 4 férfi és 2 nő, 60 éven aluli 7 férfi és 7 nő, 70 éven aluli 5 férfi és 7 nő, 80 éven aluli 6 férfi és 7 nő, 90 éven alúli 7 férfi és 6 nő. Tehát Celldömölkön aránylag elég magas kort érnek el az emberek, mert a halottaknak több mint a fele betöltötte a 60 évet. Ugyancsak nagyon kedvező a gyermekhalálozás aránya is, mert mind a 6 csecsemő veleszületett gyengeségében, alig 1—14 napos korában hunyt el, amiről a szülők tehát nem tehetnek. A párját ritkító eredmény minden esetre az Egész. ügyi Intézet dicséretre méltó munkájának tudható be.

Végeredményben 1941 ben 99 gyermek született, 74 egyén pedig meghalt s így a nagyközség lakosságának egyévi természetes szaporodása 25 főre rugott a tavalyi 32-vel szemben. A csökkenés tehát 7 fő, ami annál is inkább szomorú jelenség, mert a házasságkötések száma viszont emelkedett. Ugyanis 1940 ben Celldömölkön 42 pár, míg 1941 ben 54 pár esküdött egymásnak örök hűséget. Vallásfelekezeti megoszlás szerint 27 pár volt katolikus, 7 pár evangélikus, 1 pár zsidó, míg a többi vegyesházasság. A 19 vegyesházasság megoszlása volt: róm. kat.—evang. 8, evang.—róm. kat. 5, evang.—református 3, róm. kat.—református 1, gör. kel.—róm. kat. 1 és ref.—evang. 1 pár.

Bencésdiákok előadása Celldömölkön

Karácsony másnapján a celldömölki bencés diákok Mária kongregációja gazdag műsorú kultúrestet rendezett a Katolikus Házban. A termet zsúfolásig megtöltő közönség mutatta már az elején azt a nagy érdeklődést, amely az előadással szemben megnyilvánult. Hogy őszinték legyünk, nagy reményeket fűztünk a celldömölki bencés diákok első nyilvános szerepléséhez. És várakozásunkban nem csalódtunk. Sokat vártunk, de még többet kaptunk.

Mindjárt a bevezetésben megragadtak bennünket Gosztonyi Miklós VIII. o. tanulónak szívből jövő szavai, melyekkel a jelmondatot, az előadás célját vázolta: »Szívünket, mely telve van karácsonyi szeretettel tárjuk ki Önök elé.«

Biró Lucián a pápai bencés gimnázium igazgatójának magasrepülő beszéde korszerű megvilágításban tárta elénk Betlehem jelentőségét és örök, soha el nem múló tanításait. Azokkal a halhatatlan szavakkal fejezte be beszédét, melyek után különösen ma úgy sóvárgunk: »Békesség a földön a jóakaratú embereknek.«

Majd Szabó Imre VIII. o. tanuló az intézet önképzőköri novellapályazatán első díjat nyert novelláját olvasta fel. A sűrű szemtörölgetés és a hallgatóságból fel-fel törő zokogás bizonyította a mind a szerkezetében, mind a stilusában és előadásában kifogástalan mű sikerét. Azután Liszt »Ave Ma[illegible] fel Dunkel Frigyes és Szabó Pál VII. o. tanulók hangszerén.

Utána »Kongregációnk« címmel Halmos László VIII. o. tanuló tartott előadást. Ismertette a kongregáció alakulását, multját, célját és indító okát mely — mint az előadó mondta — egy szó csupán: Szeretet. A feltörő tapsvihar bizonyította a mély elmélyedéssel megirt beszéd sikerét.

Utána, mint az összekötő szöveget mondó Gosztonyi jelezte — az intézet közkedvelt komikusai, Balogh Jenő és Megyeri István VII. o. tanulók »Szenzációs kiadás« című humoreszkban azt mutatták be — hatalmas sikerrel — hogyan kell újságot eladni.

»Szociális érzékű magyar ifjúságot« volt a következő szám címe, melyben Lóránt István VIII. o. tanuló talpraesetten és szakértelemmel boncolgatta korunk annyira talpraesett problémáját. Több ilyen mély érzéssel átfütött előadásra lenne szükségünk

Ismét a zenészek következtek. Ez alkalommal magyar dalok sirtak fel csaknem kifogástalanul Dunkel Frigyes hegedűjén, melyet zongorán Szabó Pál kisért.

A műsor legkiemelkedőbb száma, melyhez hasonló Celldömölkön kevés hangzott el: Szabó Imre VIII. o. tanuló saját költeményeiből adott elő »A hó balladája« — ...És lelkünkben érezzük a hó pergését. — »Anyám könnye« ...és mindnyájan Anyánkra gondoltunk. »A nagy kérdés« — ...és felsirt az örök kérdés: »Ember! ha eliramlik a zúgyfakasztó élet és jön az ősz a tél a véged, mi lesz a sorsod, mi lesz akkor Veled!« Nagy jövőt jósolunk.

Utolsó számként »Tanár Úr nem készült« címmel vidám jelenetet adtak elő: Balogh, Megyeri, Pejkó, a híres komikus trisz és több kisdiák. A komoly számok után szinte felfrissitőleg hatott eme ötlettel kacagtatással teli kis darab, melyet igazi odaadással játszott a három komikus. Fáradozásukat igaz siker koronázta.

A bensőséges és igazán nagysikerű, szinte csupa művészi számmal teletűzdelt műsor a kongregációs induló fenséges akkordjaival ért véget.

Serédi György bencés tanár köszönte meg pár meleg szó kiséretében első sorban Biró Lucián igazgató megjelenését, majd a vendégeknek mondott köszönetet s végül a szereplőket dicsérte meg.

Rég vártuk a bencés diákoknak ezt a kiugrását és most, hogy ily nagyszerűen sikerült, igaz szívből gratulálunk és csak annyit mondunk baráti kézfogással: így tovább!

Ujesztendő

Irta: Kisköpeczi.

Ujra fordult egyet az idő kereke,
Nehéz nyomot hagyott, de a szél befödte..
Ande új útat vág az öreg föld kérgén,
És mi tudakoljuk, mi lesz az út végén?....

A bölcs Isten titka, ember nem tudhatja,
E titkot a világ hiába kutatja
Felkel a nap reggel, éj követi nyomát,
Perdül ám az idő, évek váltják egymást...

És az ember tervez, de ám Isten végez,
Bölcs törvényeinek mindig érvényt szerez.
Igy volt, igy lesz, mig Krisztus a király,
Hol győz igazsága, ott nem lehet viszály.

Gondold meg hát ember a te dolgaidat,
Hadd világítsa meg Krisztus az utadat!
Hitünk fejedelme minden, mindenekben,
O pásztorol minket, de éljen szivünkben!

Lám a világ ismét rossz útra tévedve,
Isten nélkül rohan a biz[illegible]
[illegible]
Pogány kaínmódon készítik a poklot,
Hogy meggyalázzák azt, mit Isten alkotott!
Minden veszendőben, földön, vizen, légben
Irtó pogányság dul a világ szívében.

Áldott Ujesztendő, hozzál más világot,
Szünjön meg már végre e pokoli átok!...
Térjen meg a világ, szeretet uralja,
Krisztushoz vezessen a békének útja!

Tanfolyami záróvizsga Egyházashetyen. A földművelésügyi miniszter támogatásával Szmrecsanyi Katalin gazdasági tanárnő és Rohoncz Rózsa gyakornoknő Egyházashetyén egy hathetes gazdasági tanfolyamot rendeztek, amelynek 24 hallgatója volt. A tanfolyam most megtartott záróvizsgáján 19 hallgató vett részt, akik dicséretesen megfeleltek a feladott kérdésekre.

HIREK

Erdősy Szilveszter est Celldömölkön. A helybeli evangélikus Diákszövetség az 1541 ben megjelent első teljes magyarnyelvű Bibliafordítás 400 éves évfordulója alkalmával [illegible] est keretében emlékezett meg Erdősy Szilveszter János volt sárvárújszigeti »oskolamester«ről és munkájáról. Az egybegyűlteket Kassai Éva elnöknő köszöntötte, kitérvén arra, hogy a Diákszövetség miért tartotta épen a maga feladatának ezt a 400 éves jubileumi megemlékezést, mert a diákokhoz áll a »könyv« s Erdősy Szilveszter, mint könyvnyomdász is, nemcsupán bibliafordítói méltó a megemlékezésre. Ez a megemlékezés akkor lesz igazi, ha [illegible] a téren is bibliaolvasókká lesznek nem csak a diákok, mint a megjelentek. Utána Fodor Olga szavalata, majd Ihász Mária szólóéneke következett, amit Tóth Eta harmóniumkisérete tett kedvesebbé és szinesebbé. Hubert István vallástanító s. lelkész a Diákszövetség vezetője emlékezett meg ezután szép és mindenre részletesen kitérő előadásában Erdősy Szilveszter hányatott életéről, különösen kiemelve bibliafordító nehéz munkásságát, fáradozását, mit a magyar nyelvért s általában a magyarságért tett. Őri Lajos szavalata következett ezután, majd Horváth József elnök záró szavaival ért véget az est.

Karácsonyest Egyházashetyén. Az egyházashetyei r. kat. leánykör és evang. nőegylet közös erővel szépen sikerült karácsonyestet rendeztek a kultúrház zsúfolásig telt termében. Az ünnepélyen Simon Ferenc kör jegyző leányai, Kató és Gizike által betanított egyházi énekeket adtak elő zongorakisérettel. Ugyancsak a kör jegyző leányainak kezdeményezésére ruhaakció indult meg, melynek során 16 leányka téli ruhát, 12 gyermek meleg inget és minden iskolásgyermek egy kis szeretet csomagot kapott. Azonkívül több szegény család kisebb-nagyobb pénzsegélyben részesült.

Csillaghullás a MÁV nál. A MÁV igazgatósága január 1.-ével celldömölki viszonylatban is több kinevezést és előléptetést eszközölt. Így Andavári Ferenc dr. állomásfőnök helyettes, főtiszt intézővé, Lengyel Ottó tiszt és Gruber László tiszt főtisztté, Vági Ferenc üzletgyakornok pedig tisztté lett kinevezve. Ugyanekkor az ismerőseink közül Meresz Károly hajmáskéri és Berke József (Brunner) sárvári állomásfőnök, intézők főintézővé, Horváth Győ gy bobai állomásfőnök, főtiszt [illegible] zővé, [illegible] ván szombathelyi [illegible] nok pedig tisztté lett előléptetve.

[illegible] Ifjúsági téli tábor Kissomlyón. A kemenesaljai ev. ifj. egyesületek f. hó 6-tól 11-ig Kissomlyón ifjúsági téli tábort tartanak. Ez alkalommal kerül sor Kissomlyón az ifj. székház felavatására. Az ünnepségek műsorát lapunk következő számában fogjuk közölni.

Elhunyt úriasszony. Városunk egyik legrégibb családjának közitiszteletben álló tagja szepesváraliyay Várallyay Pálné szül. Csapiy Jolán költözött el az élők sorából vasárnap reggeli órákban rövid szenvedés után. Kedden délután 3 órakor temették a Király János utcai gyászházból óriási részvét mellett. Két gyermeke két unokaöccse s egy unokahúga, kiterjedt és előkelő rokonsága gyászolja.

Eljegyzések. Néhai Molnár Lajos és neje Szvoboda Mária leányát Jolánt eljegyezte Tóth Endre ékszerész és órás. — Gátai Ernő celldömölki máv. állomásfelvigyázó eljegyezte Kaposvári Máriát Szombathelyről. — Balogh Károly celldömölki máv. fűtőházi lakatos eljegyezte Tőke Idát Vönöckről. — Fischer Emil és neje leányát Magdát, eljegyezte Szigeti Pál Kolozsvárról. — Szabó István hegyfalusi máv. forgalmi napidíjas eljegyezte Somogyi Ilusát Celldömölkről. — Jánosi István celldömölki máv. alkalmazott eljegyezte Szép Juciát Rákospalotáról.

Elhunyt fiatalasszony. Súlyos csapás érte Szabó István kemenesmagasi ev. lelkészt és nejét, f. 28 án este 8 órakor leánya Réthy Ferencné szül. Szabó Olga, Réthy Ferenc kondorosi gyógyszerész hitvese 29 éves korában házasságának 4 ik évében hosszas szenvedés után Budapesten elhunyt. Dec. 31.-én délelőtt fél 11 órakor a Kerepesi temető halottas házából kisérték el utolsó útjára az élete legszebb idejében elhunyt fiatalasszonyt. Szülei, férje, testvérje, sógora, sógornői, kiterjedt és előkelő rokonsága gyászolja.

Halálozás. Városunk egyik tekintélyes polgára Klaffi Sándor 76 éves korában vasárnap éjjel rövid, de súlyos szenvedés után elhunyt. Kedden délután temették a temető kápolnájából nagy részvét mellett. Özvegye és kiterjedt rokonsága gyászolja.

Karácsonyi ünnepély Kemenesmagasiban. A kemenesmagasi róm kat. népiskola tanulói Rácz Béla igazgatótanító vezetésével a szentestén szép, megható irredenta pásztorjátékot adtak elő. A kis az replők átérzéssel játszván szerepüket, sok sok mosolyt és könnyet fakasztottak a nagytermet zsúfolásig megtöltő közönség szemében. Közkívánatra az előadást vasárnap meg kellett ismételni. A távoli pusztak, tanyák népe sem sajnálta a fáradságot, bejött az előadásra, hogy együtt örüljön az örvendezőkkel, mint egykor az igazi betlehemi pásztorok.

Örökké emlékezetes az a szörnyű katasztrófa, amely Japán fővárosát, Tokiót ezelőtt 18 éve érte. Hat percig tartott a város alatt a föld drengés, de ez alatt az idő alatt 200.000 ház pusztult el és 130.000 ember sebesült és halt meg. Hogy ebből az irtózatos méretű pusztulásból a Felkelő Nap országa hogyan tudott nem egészen két évtized alatt a mai magasságra emelkedni, megrenditő erővel mutatja be a Tolnai Világlapja legújabb száma. Ezenkívül több cikk és gazdag térképanyag foglalkozik a keletázsiai és a csendesóceáni háború részleteivel. A legkitűnőbb magyar szépírók novelláit és [illegible] olvashatjuk az új számban, ki ő ő or vosi és természettudományi, valamint [illegible] ország legnépszerűbb illusztrált és egyik legolcsóbb képes folyóiratát: Tolnai Világlapjának legújabb számát. Egy szám ára 20 fillér.

Elgázolta a vonat. A répceszemerei állomás közelében Klajber József GYSEV. kisegítő fékező kerékpáron akart átjutni a vasúti pályatesten, éppen akkor ért oda a Celldömölk felé haladó személyvonat, amely elütötte a szerencsétlen fiatalembert, fején szenvedett sérüléseket, a répceszemerei állomáson első segélyben részesítették, rögtön értesitették telefonon a celldömölki mentőket, hogy vonaton Celldömölkre szállitják kórházba, majd vonatra is tették. A vonat beérkezése után a mentők a mentőautón beszállították a celldömölki közkórházba, ahol azonnal ápolás alá vették.

Katolikus egyházi élet

Január 4-én, Jézus szent nevének ünnepén országszerte erélyes mozgalom indult a káromkodás ellen. Az apátsági templomban ezen a vasárnapon reggel 6, 7, 3/4 8 órakor csendes szentmise, fél 9 órakor orgonás diákmise lesz. A 10 órai nagymisét és szentbeszédet Szomor K. Felicián bencés tanár, hitoktató mondja. Délután 3 órakor az oltáregyesület engesztelő imaórájan dr. Nemes Vazul plébános mond szentbeszédet.

Január 5-én hétfőn délután 3 órakor vizszentelés, este 6 órakor litánia lesz. Január 6-án Vizkereszt ünnepén reggel 6, 7, 3/4 8 órakor csendes szentmise, fél 9 órakor orgonás diákmise, 10 órakor ünnepies szentmise papi segédlettel. A szent misét és predikációt Nemes Vazul dr. plébános mondja. Az ünnepies misén az Egyházi Vegyes Kar magyar énekeket énekel. Délután 3 órakor litánia.

Az Oblátus Férfi Szövetségbe még beléphetnek azok, akik a jelen kezési lapot beadják a plébániahivatalba.

A Kat. Népszövetség naptárainak nagy sikerük volt. A 250 darab naptárt azonnal megvásárolták az érdeklődők.

A Jézus Szive Szövetség műkedvelő gárdája farsangi szinielőadást rendez január 11-én vasárnap a kat fiúiskolában. A sok élvezetet igérő előadás este 8 órakor kezdődik.

Közalkalmazott szülők figyelmébe!

Az Országos Tisztviselői Betegápolási Alap kötelékébe tartozók iskolásgyermekeinek beutalása a Magyar Iskolaszanatórium Egyesület svábhegyi iskolaszanatóriumba (Budapest, XII., Martonhegyi út 6. sz.) és iskolával kapcsolatos szentgotthárdi tüdőgyógyintézetébe.

Az Országos Tisztviselői Betegsegélyezési Alap. tagjainak 6 18 éves korú gyenge, vérszegény, megerősítésre szoruló fiú és leányiskolásgyermekei részére a Pénzügyminiszter úr Őnagyméltósága svábhegyi iskolaszanatóriumunkban 70 helyet létesitett. Tüdőbeteg iskolásgyermekek a svábhegyi iskolaszanatóriumba nem vételnek fel.

A beutalások február hó 1-től junius hó 30. ig történnek. A február hó 1. re megüresedett helyekre a kérvények január hó 15. ig adandók be a Magyar Iskolaszanatórium Egyesület központi irodájába, Budapest VIII., Sándor-u. 26.

A kérvényhez mellékelni kell az OTBA [illegible] masolatat. A felvett növendékek az Iskolaszanatóriumban vizsgáznak és államérvényes bizonyítványt nyernek.

A Szentgothárdi iskolai jellegű tüdőgyógyintézetben az egész év folyamán van felvétel, ugyancsak az OTBA. körzeti orvosnak a 3 as számú beutaló lapon kitöltött javaslatára.

Az érdeklődő szülőknek felvilágositást nyujt és képes tájékoztatót küld az egyesület központi irodája, Budapest, VIII., Sándor u. 26. Telefon 181-583.

SPORT

Tisztújitás a CVSE-ben

A Celldömölki Vasutas Sport Egyesület hétfőn este Halász Gyula állomásfőnök elnökletével tartotta az 1940. évi rendes közgyűlését a tagok élénk érdeklődése mellett. A gyűlésen a szombathelyi üzletvezetőséget Pállfy Miklós dr. tanácsos képviselte és jelen volt Polgár István dr. gyog. főtanácsos is. Az elnöki, főtitkári és pénztárosi jelentések szerint az egyesület a mult évben 420 tagot számlált, a bevétele pedig 7155 pengőre rúgott 5374 pengő kiadással szemben. A felmentvény megadása után általános tisztújitás következett.

Elnök lett ismét: Halász Gyula állomásfőnök, társelnökök: Vigh Lajos, Bártfai Miklós, Vass Béla, Nesselmann Gyula dr. és Szal[illegible] Lajos dr. Ügyvezető-elnök: Szily Mihály, alelnökök: Andavári Ferenc, Lajtai Tivadar, Nagy István, ügyész: Schaffer Emil dr., főtitkár: Gruber László, titkárok: Domby István és Németh Miklós, jegyzők: Bartos Lajos és Horváth János, főpénztáros: Kajdi János, ellenőrök: Tíma László Pintér Géza és Fekete Sándor, pályagondnok: Máthé Lajos, orvos: Mesterházi Kálmán dr., szemvizsgálók: Horváth Zoltán, Birkás Gyula és Teke Béla. A gazdasági bizottság tagjai: Somorjai István, Györök István, Farkas István, Jakab Jenő, Németh Jenő és Mátyus József.

Választott meg a gyűlés egy 30 tagból álló választmányt, majd tudomásul vette a bemutatott folyó évi költségvetést, amelyben mind a bevétel, mind a kiadás 6850 pengőre lett előirányozva. Utána Polgár István dr. és Pállfy Miklós dr. intézett buzdító beszédet az egyesület tagjaihoz, további pártfogásáról biztositva őket. Halász Gyula elnök zárószavaival ért véget a gyűlés.

Könyvismertetés. Kasbauer S. — Gerely Jolán: Isten vetője alatt. P. Janssen Arnold élete. Kiadja: Szent Imre Missziós Szeminárium, Kőszeg. 400 old. Ára 4.80 P, kve 6.80 P. A kőszegi és budatétényi missziósházak rendalapitójának életét kapjuk meg ebben a most megjelent könyvben. A könyv egészen újszerű beállitásban és formában adja elő mondanivalóját, úgyhogy olvasása nemcsak tanulmány, hanem lelki élmény is. — Janssen Arnold a német kulturharc idején missziósház alapításának gondolatával foglalkozik. Még illetékes körök is kilátástalannak tartják vállalkozását, főleg amikor őt magát is alkalmatlannak vélik ilyen műre. Pénz, befolyás, tekintély nélkül indult el az egyszerű paptanár biztos állását otthagyva, a bizonytalanságba, a szegénységbe. Vállalkozása sikerrel jár. Évről-évre nő [illegible] alakul Isten vetője alatt [illegible] lelke is, úgyhogy az Egyház is készül kimondani itéletét: szent volt.

Mindazon jó rokonoknak, jóbarátoknak és kedves ismerőseinknek, akik felejthetetlen drága jó édesanyánk

szepesvárallyay

özv. Várallyay Pálné

szül. Csaply Jolán

ravatalára koszorúkat, csokrokat helyeztek, a nagy bánatunkban részvétükkel felkerestek, ezúton is fogadják bánatos szivünk leghálásabb köszönetét.

Várallyay István és Irén

Készült
DINKGREVE NÁNDOR
könyvnyomdájában, Celldömölkön